

עין משפט‏ **נר מציה**

י' א מיי פ"ח מהלכות מאלכות אסורות הל' ד סמג לאוין קלט טוש"ע י"ד סי' סה סעיף ה' ב נמיי' שם הלכה א טוש"ע שם סעיף ח' יח ג מיי' שם הל' ז טוש"ע שם סעיף ח' יט ד מיי' שם פט"ו הל' י ופט"ו הל' ו טוש"ע שם סעיף ט וסי' ק סעיף ז:

ב ה מיי' פ"ז מהלכות מאלכות אסורות הל' ו [מן] סמג לאוין קל קלח טוש"ע י"ד סי' סד סי"ב בא ו א מיי' שם הל' ז טוש"ע שם סעיף י:

רבינו גרשום

שאין כותבין כתובה לזכרים. כלומר כשעושין משכב זכור אין כותבין להן כתובה: ואחד שאין שוקלין בשר המת במקולין. כלומר במשקל כלומר דמוכרין בשר המת בצנעא אבל לא בפרהסיא בשוק: מפני שאין לו כף. כלומר שאין ירך שו עגול ככף בהמה: והלך ר' מאיר לשיטתו. כלומר ר"מ דסבירא ליה דחלבו אסור הלך לשיטתו דהוא אמר טעון שחיטה בבהמה מעלייתא: ר' יהודה אומר גומבו עם השופי. כלומר אין צריך לחטט אחריו אלא חותכו עם השופי לטעלה: לעולם חלבו גדיד. כלומר דמותר ואע"ג דאמר שמואל לדברי רבא דמותר מדי שמואל דלר' מאיר אסור מדרבנא אבל מדאורייתא מותר: מאי לאו ר"מ היא. כלומר מה דאמרי' דשומנו מותר וישראל קדושים נהגו בו אסור ר"מ היא: לא אסרה תורה אלא קנוקות שבו. כלומר גידין דקין שמתפרשין מן הגיד אילך ואילך שהן בני אכילה אבל הגיד עצמו שהוא חשוב כעץ לא חייבה התורה: אלמא חלב מכל רחמנא ולא חוטין. כלומר דחלב לחוד וחוטין לחוד הי"נ גיד לחוד וקנוקות לחוד ומה דכתב רחמנא לא יאכלו בני ישראל וגו' אמר רחמנא דאפי' אוכל הגיד דחשוב כעץ חייב וכ"ש קנוקות: ולא נימא קנוקות ולא גיד אלא [גיד] וקנוקות: ממרטט ליה. כלומר מחטט אחריו וחותכו יפה: רב אסי גאים ליה. כלומר חותכו מלמעלה ואין מחטט אחריו.

צב:

אֵילִימָא חֲלָבו דשִׁלִּי. וא"ת ומאי שנא דבגיד דשליל פליגי ובחלבו דשליל מודו וי"ל משום דלא מקרי חלב כיון דאינו צעמוד והקרב כדאמר צב' בהמה המקשה (לעיל דף עה.) מה חלב ושמי הכליות האמורים צאשם מונא מכלל שליל: **וְאִמָּר** רבי אֵלְעזר אמר רבי **אוּשְׁעִיא** ב'ו'. הוֹרֵךְ לַחֲמוּי דרבי אלעזר דאי לאו דרבי אלעזר הוה אמינא חלבו דקמני צברייתא היינו חלבו דגיד דעלמא ולא חלבו דשליל לכך מייתי דר' אלעזר דהלכו לשיטתם משמע דאכולה מילתא קאמר בגיד ובחלב דצמרוייהו דפליגי צבו הלכו לשיטתם ועוד דאי אגיד לחודיה קאי אמתני' הוה ליה לרבי אלעזר למימר מילתיה אע"ג דלא הוזכר צממניתין רבי מאיר מכל מקום שמעינן ר"מ מר' יהודה אלא להכי אמרה אצרייתא דלכל מילתא דפליגי קאי דצחלב נמי הלכו לשיטתם: **גְּוַמְבָּו עַם הַשּׁוּפִי**. פי' הקונט' חלב הגבוה וגיד הנראה על השופי גוממו ומשליכו מפני מראית העין שלא יראה כאוכל גיד אבל עיקרו ושרשיו של שומן ושל גיד מותרין ולפי זה לא פליגי בחלבו דבין לרבי מאיר ולר' יהודה כל מקום שהגיד אסור חלבו נמי אסור וכל שכן דפרין טפי שפיר לשמואל דאמר חלבו מותר לדברי הכל דהכא אפילו רבי יהודה דמיקל קאמר חלבו אכל קשה דקאמר אלא חלבו דגיד והא מיפלג פליגי משמע דלרבי יהודה אפילו צמקום שהגיד אסור חלבו שרי כמו שאמר שמואל אלא דרבי מאיר פליג ולכן נראה דגוממו אגיד לחודיה קאי ולא אכלבו^(ט) [ולמלאין דבעי לאוקומי צרייתא דנהגו צו איסור כר' יהודה מה שלא א"ר יהודה גוממו אלא אגיד משום דחלבו תלי צמנהגא היכא דלאחמור אחמור כדאמר (נדח דף סו.) גבי חומרא דרבי יורא דשצעה נקיים^(י) [אין נמי נאמר דגוממו דרבי יהודה נמי קאי אכלב למאי דבעי למימר דהך צרייתא כרבי יהודה אכל לר"מ סלקא דעתך דאסור מדאורייתא מדמחמיר לחטטו ולשרש אחריו דקאמר חותך שמו מעיקרו ולצסוף מסיק צרייתא כר"מ ומ"מ לא אסיר מדאורייתא לר"מ אלא דישראל קדושים הס אכל לרבי יהודה שרי לגמרי והא דמתן חלב ולא בחלבו של גיד דכיון דלרבי יהודה שרי לגמרי לא שייך ציה

נאמנות ולקמן (דף נג.) אפרש צע"ה: **עוֹרָא** אמר עין הוא והתורה ב'ו'. פלוגתא דיש בגידים צנ"ט ופלוגתא דר"מ ורבי יהודה דפליגי בחטיטה לא הוי כפלוגתא דרב ועולא אלא קסבר רב דהא דפליגי תנאי ציש צגדין צנותן טעם צקנוקות הוא דפליגי אכל גיד לכ"ע עך הוא ורב דאי קסר כמאן דאמר דיש צהן צנ"ט דלמ"ד אין צגדין צנ"ט מה לי גיד ומה לי קנוקות וכן פלוגתא דר"מ ורבי יהודה דפליגי בחטיטה וההוא תנא" דפליג ארבי יהודה ואית ליה דלא אסרה תורה אלא שעל הקף צלצל כל זה יעמיד רב צקנוקות ועולא סבר דכל

גיד הנשה פרק שביעי חולין

שאין **כ**וּסְצִין **כ**וּסְצִין **כ**וּסְצִין **ל**זכרים. דאע"פ שחשדין למשכב זכור ומייחדין להם זכר לתשמישן אין נוהגין קלות ראש צמלוא וז כל כך שיכתבו להם כמזה: **צ**שר **ה**מת. של אדם: **צ**מקולין. צאיטלין שאין אולכין אותו צפרהסיא כל כך. ואני שמעתי צשר המת צשר בהמה שמתה מעממה: **ד**אִים ליה. כף צשר צביצות הקולית העליונה: **ו**לא **ע**גיל. הצשר צביצות העגם ואינו דומה לכף. כל צשר צבוה ועגול קרי כף כדאמרין צנדה (דף מו.) עד שמתמעך הכף גבי סימני צגרות: **א**מר **ש**מואל **ו**חלבו **מ**וטר. דקמני מתני' דצרי הכל היא:

נוהג צשילי וחלבו. של שליל אסור: **צ**בן **ט**שעה **ח**. שחי ועמד לפניו משנחשטה ונקרעה אמו: **ל**שיטתו. דאמר צפרק בהמה המקשה (לעיל דף עז.) טעון שחיטה וכיון דלא משתרי צשחיתת אמו לאו שליל הוא דליקרי ציה כל צבהמה תאכלו (ויקרא יא) ואפי' חלבו וגידו א| אלא חלבו דגיד של כל בהמה קאמר מתני' ומוקי ליה שמואל כדצרי הכל: **מ**עיקרו. מכל מקום שהוא נבלע ונשרש צצצר: **ג**וממו **ע**ם **ה**שופי. החלב הגבוה ונראה על השופי גוממו ומשליכו מפני מראית העין שלא יראה כאוכל גיד אבל עיקרו ושרשו של שומן ושל גיד מותרין: **ע**ם **ה**שופי. צשוה לשופי יחתכנו: **ל**עולם **ח**לבו דגיד. קאמר שמואל דצרי הכל מותר: **ו**מודה **ש**מואל. דאע"ג דמן התורה מותר קאסר ליה ר' מאיר מדרבנן: **מ**אי **ל**או **ר**בי **מ**איר **ה**יא. מדקתני נהגו צו איסור דלילו לרבי יהודה אפי' מנהגא ליכא וקאמר ר"מ דמותר מדאורייתא כשמואל: **ח**טיטה **ל**ר' מאיר הוא דשמעינן ליה לעיל: **ק**נוקות. גידין דקין ההולכין צאורך היך מתחת הצשר מגיד החילון לגיד הפנימי והן הן האסורין לפי שהן רכין ונותנין טעם אכל גיד עצמו שהוא צראש השופי קשה הוא ועץ צעלמא הוא: **ע**ולא **א**מר. אע"פ שעץ הוא התורה חייבה עליו: **ח**וטים **צ**חלב. כגון חוטי הסכלים וגם צחלב שעל הקרב יש חוטים דקין: **א**סורין. מדרבנן: **ו**אין **ח**ייבין **ע**ליהם. כרת: **ל**ונן **כ**וליא. שצתוך החריך ומתפשט והולך צמוך הכוליא: **מ**מרטט **ל**יה. משרש אחריו: **ג**אים **ל**יה. החפוי אכל צכוליא אכל:

חלב

יכוותיה דרבי אסי מסתברא דאמר רבי אבא אמר רב יהודה אמר שמואל **חלב** נאמנות ולקמן (דף נג.) אפרש צע"ה: **עוֹרָא** אמר עין הוא והתורה ב'ו'. פלוגתא דיש צגידים צנ"ט ופלוגתא דר"מ ורבי יהודה דפליגי בחטיטה לא הוי כפלוגתא דרב ועולא אלא קסבר רב דהא דפליגי תנאי ציש צגדין צנותן טעם צקנוקות הוא דפליגי אכל גיד לכ"ע עך הוא ורב דאי קסר כמאן דאמר דיש צהן צנ"ט דלמ"ד אין צגדין צנ"ט מה לי גיד ומה לי קנוקות וכן פלוגתא דר"מ ורבי יהודה דפליגי בחטיטה וההוא תנא" דפליג ארבי יהודה ואית ליה דלא אסרה תורה אלא שעל הקף צלצל כל זה יעמיד רב צקנוקות ועולא סבר דכל הנך פלוגתא צגיד עצמו ולא צקנוקות דקנוקות שרו לכולי עלמא דגיד אמר רחמנא ולא קנוקות ועולא אכל קסר כמ"ד אין צגדין צנ"ט מדקאמר עך הוא: **בְּוֹרְתִּיהָ דְּעוֹרָא** **מ**סתברא. צשאלמות דרב אחאי צפרשת וישלח^(א) דאע"ג דקאמר מסתברא כעולא אסרינן קנוקות מדרבנן משמע דלעולא אפילו מדרבנן שרי: **אִמָּר** אב"י בוותיה דרבי אסי **מ**סתברא. משמע דהכי הלכתא דלוצן כוליא שרי ואין צריך לגמוס אלא מה שחזך לכוליא וצקונטרס נמי כתב דהמיקל לא הפסיד וצשאלמות נמי צפרשת וישלח^(א) הביאו דצרי המתיר ולא דצרי האוסר וגרס רבה מחטט ליה ולא גרסינן צבא דא"כ היה הלכה כרצא לגבי אציי וצכל הספרים כתיב רצה ומייהו כתב צקונטרס דצלוצן כוליא הלך אחר המחמיר לשרש אחריו כיון דלא אחמר הלכתא כאציי והמחמיר יחמיר והמוגע לא הפסיד ובחלב שהצשר חופה אותו משמע מתוך פירוש הקונטרס שפשוט לו שהוא מותר אף על גב שצלוצן כוליא לא פסק צהדיא שיהא מותר ושמא סובר דכולהא אית דהו דשמואל דאמר חלב שהצשר חופה מותר וצריך ליתן טעם דמ"ש זה מזה דאי דרשינן שעל הכסלים אמר רחמנא ולא שצתוך הכסלים הכא נמי אמר רחמנא שעל הכליות ולא שצתוך הכליות ואף על גב דחוטין שצחלב אסורים מדרבנן יש לגזור צהו טפי צחוטי חלב אטו חלב מצלוצן כוליא ויש לסתור מכאן דצרי ר"א ממ"ץ שהיה אומר דשומן שעל יותרת הכבד אסור אף לאחר שיטול הקרום מעליו מדתניא צתורת כהנים כי כל אוכל חלב מן הבהמה אשר יקריצו ממנה וגו' אין לי אלא חלב צממיים שהם כשרים ליקרב חלב צעלי מומין מנין תלמוד לומר מן הבהמה חלב חולין מנין תלמוד לומר כי כל אוכל חלב אס כן למה נאמר אשר יקריצו ממנה לומר

מסורת חש"ם

(א) לעיל סט. עד: [מוספתא רפ"ו.] (ב) [לעיל עד: מוספתא פ"ז ה"צ.] (ג) לעיל סא. ספחים פג.; (ד) נעי מוס' ד"ה אמר אבי וכו' וכן גורם הרל"ש אמנם הר"ן גורם רצא ודע שכן גי' הערוך ערך מרטו, (ה) ר"מ, (ו) ר"מ, (ז) לקמן יא.; (ח) [סמינן כד, ט] [שם].

גִּלְיוֹן הַשּׁ"ם

צב' ר' יוחנן ממרטט ליה. ע"ל זו ע"א מוס' ד"ה כוליא:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א רש"י ד"ה לשיטתו וכו' וגידו. כאן הס"ד ואח"כ מה"ד אלא:

מוסף רש"י

נוהג בשליל. גיד הנשה, וחלבו. של שליל אסור (לעיל סט.). מעיקרו. אפילו הגבלע ושרש צצצרה (לעיל עז.). גוממו עם השופי. כלומר חותכו צשוה לשופי ונטול את הגבוה מן השופי, דדמי לגיד ואסור מדרבנן אכל ששין של חלבו מותרין (סו.). וישראל קדושים. העושין סיג לתורה (לעיל צא.).

מסורת הש"ס

(א) י"ל ואמר, (ב) נשבת קרא: וסיג, (ג) [לשון גוד אחית], (ד) [נשבת קטו: וסיג], (ה) וישי' בעבודך ערך משל ב' וביפרש'י ברכות לת. ד"ה אייל רבא וכו' ובפי' הטור והמחבר סוף סי' סב, (ו) [בש"ל מחי"ו], (ז) במ"א ליתא "שדק הוא", (ח) [אבל במס' בילה דף לח:]: אמר רב ספרא משה שם פירש"י ביקרא דמשה קא משתבע, (ט) [נטעות הדפוס],

ג'ליון הש"ס

רש"י ד"ה וזהו וכו' באלו טרפות. וע"ש ברש"י ד"ה אף כל יו"ע:

הגהות הב"ח

(א) גמ' מיפרקא דאמר ר' יוחנן אמר:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] תופ' ד"ה (בדף גכ ע"ב) אמר אביי וכו' מ"מ ליתסר מטעם שקרב. י"ב עי' בה"ג בהלכות חלב דף קל"ב דמישכז זה ודבריו הם ע"פ הסוגיא בדבריות דף ד' ע"א ומימה על המוס' שלא הביאו דבריו או הסוגיא בדבריות וי"ע דגם לקמן דף קי ע"א איתא הכי. שוב ראיתי למעדיד יו"ע וכה"ג: עמדו בזה ועי' ספר שו"ת הלכות סוף הלכות חלב דף י' ע"ד ד"ה עוד הקשו וכו' האריך בזה:

מוסף רש"י

משה. לומר רבינו בדורו כמשה בדורו (שבת קא) גדול הדור (סוכה לט.) או: (ביצה לח.). וזהו חלב שעל הדקין. כשהמעים ממחלים לימשך מן הקיפה היו חלב שעל הדקין אסור עד אמה לדברי ר' ישמעאל מפני שחלב שעל הקרב שקורין טייל"א מחובר בו והמנוב מרבה בכלל מנחת כל החלב, אבל חלב שעל הקנה לר' ישמעאל מותר (קדושין טס.). חשילתא. מעשים (ברכות לח.).

חלב שהבשר חופה אותו. חלב שעל הכסלים שמתח הכליות ונראה בגובה הכסלים ואח"כ נבלע תחת הבשר אלדוס דק ומתפשט תחת אותו בשר בכל הכסלים ומשהבשר חופהו מותר וכשכלה למטה"ו אותו בשר יוצא ממנו קרום עב ולכן לצד קרום דק וקלוש המתפשט בכל הכסלים שאסור משום חלב כדלקמן ותחת אותו קרום עב יש חלב ויש שנוהגים איסור בזהו חלב לפי שאותו קרום אינו חשוב חפוי בשר שדק הוא"ו אבל בארץ אשכנז נוהגין בו היתר וגם בעיני גראה דחפוי גמור הוא. ובלוּזן כוליא הלך אחר המחמיר לשרש אחריו כיון דלא איתוקס הלכתא כרבי אסי והמחמיר יחמיר והמונע לא הפסיד: **האי סרבא דסוסי מסני.** זה עליונו וגובהו של אותו חלב שפירשתי קודם שיכסהו הבשר ואותו גובה עצמו מכוסה בזמנים שקורין לוויג"ל"ש שחתך מרחיצ למטה מאלעות קטנות ומכסהו וכשהטבח מפרשו נראה אותו חלב: **פרוקי מפרקא.** כשהיא הולכת איברהי נעים והמתנים פעמים שהן נמשכים כלפי מעלה והכסלים נמשכין כלפי מטה ואין החלב נכסה בהן: **המסס וזית הכוסות.** בסוף הקרב חלב זה הוא עיקר חלב המכסה את הקרב שקורין טייל"א שהוא תומז קרום ונקלף אבל אותו חלב המכסה את הקרב דבוק לחלב שעל המסס וזית הכוסות: **סרבא דקליבוסא.** עגם קטן הוא ומונח על עגם שקורין הנק"א ומחובר לחולית האליה מלמעלה ועליו יש חלב תחת ראש המתן שקורין לוויג"ל: **חוטין שזיר.** שאנו נוטלין מן הכתף: **משה.** יי' תלמיד חכם: **ריש מעיא.** כשהדקין יוצאין מן הקנה צריך לגרר חלב שעליהן אורך אמה: וזהו **חלב שעל הדקין.** שנחלקו בו רבי ישמעאל ורבי עקיבא *באלו טרפות (לעיל דף מט:): **שבעוקץ.** היינו ה' חוטי דכפלי פלנקא"ש: **עוקץ.** הנק"א: **צעי לחטוטי בתרייהו.** עד שימצא במספר הזה וראשן אחד מחובר בשדרה וראשי הפלונין נדבצין תחת החזה בראשי' הללעות: ה' **חוטי סוו.** ה' מקומות ובהן חוטים של איסור: **דעתא.** טחול: **דידא.** שזיר: **של זכר: דמוקרא.** שעל המות: **חוס ודלועא.** שזלחי. וחוטים דקין הוא דקחשיב הלכך לא תנא מזרקי האורא שאף הם משום דס: **דביעי.** זיזים של זכר: **דמוקרא.** שעל המות: **חוס ביש טפי.** שלא היה קולפו אלא בגובהו במקום עוביו שהוא מחובר שם לכנס ולחלב ואמר לו קלף ורד עד מטה: **על הדד.** קרום שעל מקום עוביו: **אמאי.** והא' חלב הקרב הוא: אלא לאו דכוליה. של טחול כוליה: **עינא.** חלב ממש שעל הכליות יש עליו קרום דק והוא חלב גמור: **ספא.** קרום: **ביעי חשילא.** ביצי זכר המעורים בגופו: **חד אסר.** משום אכר מן המי דאע"ג דחלו ביה כחמוכין דמו: אַל

עליו והתניא חייבין עליו **הא שלא כנגד הדרד כוליא** בתיאור **ביעי** חשילתא רב אמי ורב אסי חד אסר וחד שרי מאן דאסר מדלא

גיד הנשה פרק שביעי חולין

צג.

לומר לך חלב שכמוהו כשר ליקרב אמרתי לך חלב דפנות שאין ראויה ליקרב לא אמרתי לך משמע שהייתי אוסר חלב הדפנות אי לא משום דאינו קרב וא"כ חלב היומרת שהוא קרב עם היומרת אסור ולפי זה היה לן לאסור לובן כוליא שהוא קרב עם הכוליא והכא שריין ליה ומיהו איכא למימר שאני לובן כוליא שממעט ליה קרב שעל הכליות ולא שבתוך הכליות ומ"מ קשה דלפ"י ליתסר שומן האליה שקרב עם האליה ואף על גב דאמר בפרק כל הבשר (לקמן דף קי.), דחלב האליה מיקרי חלב סתמא לא איקרי אומ"מ ליתסר מטעם שקרב לך נראה לי דדוקא חלב דפנות שדומה לשאר חלב ושמא אף תומז קרום ונקלף הוא הוה מיתסר אי הוה קרב אבל חלב יומרת ולובן כוליא ושומן האליה שאין דומין כלל לחלב לא מיתסרי דאין קרבין בתורת חלב אלא אגב יומרת וכוליא ואליה:

מישה מי אמר רחמנא לא תאכל בישראל. דס"ד דאסר להו אפילו חתכו ומשום חלב: **חלתביה ומהיה אפי"ו לקדרה שפיר דמי.** מכלל דעד השתא משמע דלא הוה מיירי לקדרה אלא לללי ואפילו הכי קאמר דאסור לפי שלא חתכה והא דקאמר לקמן גבי בשרא דאסמיק שפדיה בשפודא מידצ דאיצ דמא וכן ציעי וכן מיזרקי ופירש בקונטרס בלא חתכיה ומלחיה לא צעי למימר שלא עשה לא חמיכה ולא מליחה דהא חמיכה צעי אף לללי כדמשמע הכא אלא ר"ל שלא עשה שתיסה אלא חמיכה לצדה ובקונטרס נקט לשון הגמ' דקאמר חמיכה ומלחיה ולללי אין צריך חמיכה ומלחיה ודוחק לחלק דהתם מיירי במיזרקי צפני עגמן כשהוא חוץ לזואר לכן לא צעי חמיכה לללי שדרך מקום חתך שלהם יא' הדס אבל הכא מיירי שהחוטין שלימין במוך היד לכן י(לא) צעי חמיכה לללי ואם היינו אומרים כן היה קשה לפירוש ר"ת דפירש שכמו שנהגו העולם לנשל כבד בקדרה אחר צליה כן מותר לנשלו בקדרה אחר מליחה כשהיה שיעור מליחה משום דמליח הרי הוא כרוסח והיינו כרוסח דללי מדנתן ה"ג שיעור לשהיית מליחה כשיעור צלייה והשתא לא יתכן דאם לא היה צריך כלן חמיכה לללי אם כן לא היה ראיה מצלי למליחה דהא צלי מפלט טפי ממליחה דלללי לא צעי חמיכה ויהא מותר לנשלו בקדרה ועם המליחה צעיא חמיכה לקדרה: **חמישה חוטי איתא בבבלי.** פירש בקונטרס שמחוצרים בראשי צלעות שמתח החזה וצריך ליחר אותם הקונים חלק של פנים לחטט אחריהם עד החזה: **ב'עי לחטוטי בתרייהו.** חטיטה לא הוי אלא מדרבנן חדא דהא חלב אמר רחמנא ולא חוטין ועוד שעל הכסלים ולא תוך הכסלים ומ"מ צריך לחטט אחריהם מדרבנן ולא דמי לבשר החופה את החלב דשרי דהכא בזמה בחייה פרוקי מיפרקא וגמסכין החוטין בהליכתה ומתגלים אי גמי כיון דכלאו הכי רובן גלויים אף מה שבתוך הבשר אסור מדרבנן:

מדלא

עין משפט ור מוצה

בב א מיי' פ"ז מהל' מאלות אסורות הל'
ז [נטו"ע י"ד סי' סד סעיף ד]:
בב ב מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעיף ז:
בב ג מיי' שם הל' ו טוש"ע שם סעיף ח:
בב ד מיי' שם הל' ז טוש"ע שם סעיף ו:
בו ה מיי' שם הל' יג סמג שם טוש"ע י"ד סי' סה סעיף א':
בו ו מיי' שם הל' ט סמג שם טוש"ע י"ד סי' סד סעיף טו:
בח ז מיי' שם הל' י טוש"ע שם סעיף יג:
בח ח מיי' שם הל' יא טוש"ע שם סעיף ו:
ל י מיי' שם הלכה יב טוש"ע שם סעיף יב:

צעי רש"י

לזביל"ש. מתנים.
טייל"א. קרום (סוגני).
הבק"א. ידך.
לזביל"ל. מתנייים.
פלנקא"א [פלנק"ש].
כסלים (השרירים הפנימיים של הידך סמוך לכלייה).
הבק"א. ידך.

רבינו גרשום

בהמה בחייה פרוקי מיפרקא. כלומר כשהיא הולכת נמשכין מחניה אילך ואילך ולא חשיב תרבא תחת הבשר שאין עומדין המתנים במקומן: ונהינא. כלומר זכור:
אנא: דקליבוסתא תניינש:
חוטין שביד אסורין. כלומר גידין שבורע:
משה מי קאמר רחמנא לא תיכול בשרא. כלומר בלשון כבוד כלומר אדם חשוב:
ריש מעיא באמתא בעי גרידא. ואיזהו ריש מעיא מן המצר למטהה כשמחטיל בני מיים מן הכרס באורך אמה חשוב ככרס עצמו ובעינן שיגרדנו מן החלב למעלה:
חוטין שבעוקץ. כלומר שבאליה אלו החוטין שבכפלי:
הנך לית ליה תקנתא דמשום תרבא אינן:
דביעי ודמוקרא. כלומר מביצים של בהמה שרקמא למעלה מן הביצים. ודמוקרא חיתא דמתנח ביה מוחא דהוא אסור משום דמא:
אלא שעל הדר בלבד חוט גדול של חלב שמעורה בטחול אלא לאו דכוליה אסור [ואינן] חייב עליו:
ביעי חשילתא. כלומר ביצים המעוכים כמו מעוך וכחות.
בבהמה שחשוב כמי שנטולין מן הבהמה וחשוב כאבר מן החי: